

Lika Olika

Stad: Göteborg (Sverige)

Invånarantal: 514 000 invånare

Namn på projektet: Lika Olika

Mål: Ljus ur ett genusperspektiv för att skapa en känsla av säkerhet, trygghet och trivsel.

Plats: Norra Biskopsgården, Göteborg

Typ av projekt: Permanent

Kontext:

Biskopsgården är en förort till Göteborg med ca 26 000 invånare. Biskopsgården ligger på ön Hisingen som är den fjärde största ön i Sverige. Med spårvagn når man Biskopsgården på 17 minuter från centrala Göteborg. Stadsdelen har en stor andel som är födda utomlands, höga tal för försörjningsstöd, arbetslöshet och ohälsa. De flesta hus är flerbostadshus och trångboddheten är utbredd. Känslan av utanförskap är utbredd i stadsdelen och de senaste åren har man i media uppmärksammat bilbränder, gängbråk och mord. Parallellt har man under lång tid framgångsrikt gjort satsningar på medborgardialog och har på så sätt ökat tryggheten och trivseln hos de boende i stadsdelen. Man står nu inför flera stora fysiska förändringar i stadsdelen med ett nytt aktivitetshus, ombyggnad av torget och en mötesplats utomhus med fotbollsplan och basketplan.

Belysningsprojektet var den första stora synliga förbättringen av utemiljön och där har de boende haft stort inflytande över processen och resultatet.

Koncept och mål med ljusprojektet:

Målet med projektet var att med hjälp av kvinnors erfarenhet av att känna sig otrygga i det offentliga rummet lära oss mer om hur man kan planera och förändra miljöer för ökad trygghet. Med hjälp av kvinnor i olika åldrar ville vi ringa in vilka områden och stråk vi skulle prioritera med belysning och andra åtgärder som till exempel skötsel av vegetation och omgestaltning av en gångtunnel. Vårt gemensamma mål blev:

“Att tryggt och med god överblick över omgivningarna kunna röra sig i sammanhängande och tydliga stråk mellan spårvagnshållplatsen, torget, bostäderna och omgivande områden”

Är detta en del av ett större urbant utvecklingsprojekt eller ljusstrategi ?

I stadsdelen Biskopsgården finns flera olika pågående projekt:

- En idrottshall och aktivitetshus som kan användas av både boende och föreningar i Biskopsgården och från övriga Göteborg. Färdigställs 2011
- En mötesplats utomhus för alla åldrar med bland annat fotbollsplan, basketplan och utegym. Färdigställs 2011
- Ombyggnad av torget färdigställs 2011

Finansiering: Projekten samfinansieras av SDF Västra Hisingen, kommunala och privata fastighetsägare, Trafikkontoret Göteborgs Stad, Kultur- och Fritidsförvaltningen och Göteborgs Kommun.

Belysningsprojektet Lika Olika finansierades till stor del av statliga medel via Boverket. Ca 40 000 000 kr avsattes 2010 och delades ut till projekt med fokus på trygghet och jämställdhet i utomhusmiljöer.

Biskopsgården var ett av ca 130 projekt som fick stöd. Medel från Göteborgs Kommun (Trygg Vacker Stad) finansierade tunneln till stor del.

Involvering av de boende i projektet :

Flera olika workshops genomfördes dagtid och kvällstid tillsammans med ljusdesigner och processledare. Deltagare var kvinnor 13-19 år, vuxna kvinnor, unga män 13-19 år och skolbarn i olika åldrar. Tillsammans valde de ut områden som skulle belysas genom att markera på kartor och göra mörkervandringar. Andra önskemål än belysning framkom, som till exempel att vegetation skulle tas bort för ökad sikt och kontroll. Gång- och cykeltunnelns nya utformning togs fram tillsammans med ungdomarna. De gjorde teckningar och handavtryck och blev fotograferade i en situation som de själva valde och blev sedan avbildade i siluett i tunneln. Motiven brändes in i de emalj-kassetter som nu klär tunnels insida. En fysisk mötesplats finns i en lokal på torget och där har de boende kunnat komma in och fortsätta samtalen kring de olika pågående projekten. Processledaren har arbetat i stadsdelen i över 20 år och har mycket goda relationer med de boende och stor kunskap om Biskopsgården.

Aktiviteter för att kommunicera kring projektet:

Resultatet av alla workshops har varit utställda i den för allmänheten öppna lokalen på torget. Planscher med inspirationsbilder från workshopdeltagare, ljusdesigner och landskapsarkitekt har kontinuerligt ställts ut.

Projektets färdigställande: 11 Nov 2010

Invigning :

Musikgrupper från Biskopsgården framträdde: Flickor från området dansade turkisk dans, skolan hade dansuppvisning och det lokala bandet Beat Killaz framträdde. Rosor delades ut till alla som samarbetat kring belysningen i området och utformningen av tunnel. Processledaren Margareta Sjöholm höll tal och ett rosa band klipptes i tunneln av de unga kvinnor som medverkat. En gemensam vandring ägde sedan rum tillsammans med inbjudna besökare, boende i området och de som medverkat aktivt i projektet.

Positiva effekter av projektet (socialt, ekonomiskt, urbant):

Sedan tunnelns nya utformning blev klar har ingen skadegörelse ägt rum och det är en stor skillnad mot tidigare då det ofta eldades i tunneln. Därmed har det varit betydligt mindre negativ publicitet av stadsdelen i media. Detta är en mycket positiv effekt. Ingen har dokumenterat de positiva effekterna eftersom belysningsprojektet färdigställdes så sent som i november 2010. Nya trygghetsvandringar kommer att ske i november 2011

Feedback från de boende i stadsdelen:

Mycket positiv feedback eftersom de boende har känt sig delaktiga och har påverkat valet av plaster som skulle belysas. Man är mycket stolt över gångtunneln och beskriver den som ett konstverk. Tunneln har blivit en samlingsplats. Gångstråket mellan spårvagnshållplatsen har fått mycket positiva kommentarer som att sikten är fri och att det är ljust och vackert på berget.

Andra positiva effekter :

Man talar om gångtunneln som "vår tunnel" och det tyder på en känsla av delaktighet. Man har fått flera positiva sidoeffekter som att fastighetsägare har målat om huset vid hållplatsen och öppnat en liten restaurang. Det måste tyda på att det finns ett stort flöde av människor i det som tidigare var Norra Biskopsgårdens otryggaste stråk.

Aktörer

Projektkoordinator: Margareta Sjöholm, Projektkoordinator, SDF Västra Hisingen
Ljusdesign: Kajsa Sperling, Arkitekt and Ljusdesign, White arkitekter AB
Tunneldesign: Kajsa Sperling, Felix Holgers Inredningsarkitekt, White Arkitekter AB
Installation: Gatubolaget AB, Bravida, NCC Sweden
Drift och underhåll: Trafikkontoret, Göteborgs Kommun
Tillverkare: TEMAL (tunnel), Sprakared Emaljverk (tunnel pattern).
Armaturtillverkare: Targetti Poulsen, Meyer, Norlys Halden and Norka

Genomförande

Projektstart: 1 Sept 2009
Invigning: 11 Nov 2010

Tekniska detaljer

Armaturer:

Targetti Poulsen Strålkastare SPR 12 (35W HIT-CE, 70W HIT-CE)
Targetti Poulsen Kipp Post (42W TC-TEL)
Norka Malburg PC Clear (35W T16)
Meyer Nightspot Strålkastare (35W HIT-CE)
Meyer Nightspot mini LED Strålkastare (9W LED)
Norlys Halden Vegg (26W TC-TEL)

Ljuskällor: Metallhalogen, lysrör, kompaktlysrör, LED

Energiförbrukning:

Total installerad effekt: 2258 W,
Nyttjandetid per år: 4000h
Energiförbrukning: 10 300 kWh/år.

Beräknad livslängd på belysningsanläggningen: 25-30 år

Driftskostnader:

Energikostnader: 10 300 kWh/år x 1 kr exkl moms = 10 300 kr exkl moms /år.
Ljuskällor: 5900 kr exkl moms/år

Organisation och kostnader för underhåll:

Seriebyte av ljuskällor vart tredje år, Tillsyn av tunnelbelysning 1ggr/månad, Inspektion av belysning 2ggr/år
Underhåll av 64 belysningspunkter vart tredje år: 1800 kr exkl moms
Inspektion av tunnelbelysning 1 gång/månad under vinterhalvåret: 10500 kr exkl moms

